

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

תענית - י"א

1. מה נאמר על המרעיב עצמו בשני רעבון? ומנין שאסור לשמש בשני רעבון?
ניצול ממינה משונה "ברעב פדך ממות". ואסור לשמש "וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב". אמנם חשוכי בנים מותרים.
2. מה נאמר על אחד שפירש מהציבור כשהם שרויין בצער?
שני מלאכים מניחים ידיהם על ראשו ואמרים שלא יראה בנחמת ציבור. ועוד למדנו: שלא יאמר אז שלום עלי נפשי וכו', ואם עושה כן מידת הבינונים: "אכול ושתה ומחר נמות" וכתוב אח"כ אם יכופר וכו' עד תמותו. ומדת הרשעים: "ונסבאה שכר וכו'" וכתוב אח"כ שהצדיק אבד שלא יראה את הרעה שתבא אח"כ. אלא יצער עצמו עם הציבור כמו משה שישב במלחמה על אבן ולא על כר. והנוהג כך זוכה ורואה בנחמת ציבור.
3. מי יעיד על אדם שאינו מצער עצמו עם הציבור?
אבני ביתו וקורותיו. שנאמר: "כי אבן מקיר תזעק וכו'". ודבי ר' שילא אמרו: שני מלאכים שמלווין האדם בחייו, יעידו. ר' חידקא - נשמתו מעידה עליו "משוכבת חיקך". ויש אומרים אבריו מעידים "אתם עדי'".
4. מה פירוש הפסוק "קל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא"?
קל אמונה - כשם שהרשעים נענשין בעוה"ב על עבירה קלה, כך צדיקים נענשים בעוה"ז על עבירה קלה.
ואין עוול - כשם שמשלמים שכר לצדיקים לעוה"ב אפילו על מצוה קלה, כך משלמים לרשעים בעוה"ז.
צדיק וישר - האדם בעצמו חותם ביום מותו על רשימת עבירותיו ומצדיק עליו הדין ואומר יפה דנתוני.
5. היושב בתענית, נקרא חוטא או קדוש?
לשמואל - כר"א הקפר: חוטא. ולומדים שאם נזיר שציער עצמו רק מיון נקרא חוטא, ק"ו המצער עצמו מכל דבר. לר' אלעזר - קדוש. ולומד מנזיר "קדוש יהיה" ק"ו הוא. ושמואל יענה שהקדוש נאמר על השער שאסור בהנאה. [ולר"א מה שנקרא חוטא משום שנטמא] ואף שאמר ר' אלעזר שאדם יחשיב מעיו קדושים ולא יתענה, שנא': "בקרבך [מעריך] קדוש" דוקא שאינו יכול לסבול הצער אל יתענה אבל אם יכול לסבול יתענה. לריש לקיש נקרא 'חסיד' - "גומל נפשו איש חסד". רב ששת אמר שתלמיד ישיבה אין זה מועיל לו ודומה למתענה בגלל שהכלב אכל סעודתו. ר' ירמיה ב"א אמר שאין ת"ח רשאי לישב בתענית כיון שממעט במלאכת שמים. [ועוד אמר שט' באב זו התענית היחידה בבבל שנוהגים בה חומרות של מבעוד יום וכו']
6. אכל ושתה כל הלילה, ובעלות השחר החל לצום אומר עננו. מה הטעם שהצם יום שלם ולן בתעניתו, למחרת קודם שיאכל אינו אומר עננו?
נסתפק רב יוסף האם הטעם שאין מתענים 'שעות' וממילא קבלתו להמשיך את הלילה אין מחיבתו בתענית. או שבאמת תענית לשעות חלה עליו והטעם שלא אומר ענינו משום שהמתענה לשעות אין התענית חשובה להזכיר בה עננו. ואביי הסביר בדרך השלישית שסובר שמתענים לשעות ואומרים 'עננו' אך כיון שלא קיבל על עצמו התענית מלכתחילה ורק נמלך מלאכול אין אומרים עננו.
7. מר עוקבא הזדמן לגיזוק ושאלוהו ג' שאלות ולא ידע לענות. ושאל בבית המדרש ושם ענו לו. מה היו השאלות?
א. האם מתענים לשעות. ענו: שמתענים ואומרים עננו.
ב. קנקני חרס של נכרים האם מותרין. וענו: שאחר 12 חודש מאז שהוציאו היון מותר שכבר פג טעם היון. לפיכך מותר.
ג. באיזה בגד שימש משה בשבעת ימי המילואים. וענו: בחלוק לבן. ולרב כהנא חלוק לבן שאין לו שפה שנעשה כולו באריגה אחת.